

Boodschap voor de Veertigdagentijd van 2005

'De Heer uw God beminnen ... dat betekent voor u leven en lengte van dagen' (Dt 30,20)

Dierbare broeders en zusters!

1. Elk jaar komt de Veertigdagentijd voor ons weer als een goede gelegenheid om ons intensiever te wijden aan het gebed en de boetedoening, om ons hart open te stellen voor wat God wil en daaraan gehoor te geven. In de Veertigdagentijd volgen wij een spirituele weg die ons voorbereidt op de herbeleving van het grote mysterie van de dood en verrijzenis van Christus. Dat gebeurt in de eerste plaats door nog aandachtiger naar het Woord van God te luisteren en verdergaande ascese te betrachten, want daardoor zijn wij in staat om meer hulp te bieden aan mensen in nood.

Dit jaar, dierbare broeders en zusters, wil ik uw aandacht vragen voor een thema dat heel actueel is en goed geïllustreerd wordt door het volgende vers uit Deuteronomium: *"De Heer uw God beminnen ... dat betekent voor u leven en lengte van dagen"* (30,20). Dat zijn de woorden die Mozes richt tot het volk, als hij hen uitnodigt om in te gaan op het Verbond met de Heer in het land Moab: *"Dan zult u met uw nakomelingen het leven bezitten, door de Heer uw God te beminnen, naar Hem te luisteren en aan Hem gehecht te blijven"* (30,19-20). De trouw aan dit goddelijke Verbond is voor Israël een garantie voor de toekomst: *"Want dat betekent voor u leven en lengte van dagen, op de*

grond die de Heer uw vaders, Abraham, Isaak en Jakob, onder ede heeft toegezegd" (30,20). In bijbelse termen is het bereiken van hoge leeftijd een teken van de goedgunstigheid van de Allerhoogste. Een lang leven geldt dan ook als een bijzonder geschenk van God.

Over dit thema wil ik u vragen na te denken tijdens deze Veertigdagentijd, om zo beter inzicht te krijgen in de rol waartoe ouderen in Kerk en samenleving groepen zijn, en u daarmee in uw hart voor te bereiden op het warme onthaal dat er altijd voor hen moet zijn. Dankzij de bijdrage van de wetenschap en geneeskunde, zien we in de huidige samenleving een toename van de menselijke levens-

duur en daarmee een toename van het aantal ouderen. Dit vraagt om specifieke aandacht voor de wereld van de zogenaamde 'oude dag', om de mensen om wie het gaat te helpen om al hun mogelijkheden te benutten door hen ten dienste van de gehele gemeenschap te stellen. De zorg voor de ouderen dient, zeker wanneer zij moeilijke momenten doormaken, een punt van grote aandacht te zijn voor alle gelovigen, zeker in de kerkelijke gemeenschappen van westerse landen, waar het probleem zich met name voor doet.

2. Het menselijk leven is een kostbaar geschenk dat in ieder stadium liefde en bescherming verdient. Het gebod 'U zult niet doden' eist van ons dat wij het menselijk leven te allen tijde respecteren en bevorderen, van het begin tot aan het natuurlijke einde. Het is een gebod dat zelfs geldt als er sprake is van ziekte en wanneer iemand door fysieke zwakte beperkt wordt in zijn vermogen om zelfstandig te leven. Als het ouder worden, met alles wat daar onvermijdelijk mee gepaard gaat, rustig wordt aanvaard in het licht van het geloof, kan het een heel waardevolle kans worden om het mysterie van het kruis, dat het menselijk bestaan totale zin verleent, beter te begrijpen.

In dit perspectief moeten ouderen begrepen en geholpen worden. Ik wil hier mijn waardering uitspreken voor mensen die zich inzetten om aan deze behoeften tegemoet te komen en ik roep ook andere mensen van goede wil op om de Veertigdagagentijd aan te grijpen om zelf ook een bijdrage te leveren. Dat zal veel ouderen helpen om zichzelf niet te beschouwen als een last op de schouders van de samenleving, en soms zelfs van hun eigen familie, terwijl ze leven in een toestand van eenzaamheid, die uitmondt in de verleiding

om zich steeds verder te isoleren of steeds dieper in de put te raken.

Het grote publiek moet leren beseffen dat ouderen in alle omstandigheden een uiterst waardevolle bron vormen. Daarom moet er ook meer gedaan worden op het gebied van economische steun en initiatieven tot wetgeving die ervoor zorgen dat zij niet van het sociale leven worden buitengesloten. Het is al zo dat de samenleving de afgelopen tien jaar alerter is geworden op hun behoeften en binnen de geneeskunde zijn palliatieve behandelingsmethoden ontwikkeld die, naast een integrale benadering van de zieke persoon, met name heilzaam zijn voor langdurig zieken.

3. De grotere hoeveelheid vrije tijd in dit stadium van het leven biedt ouderen de gelegenheid om zich bezig te houden met de grote vragen die zij eerder misschien terzijde hadden geschoven vanwege andere zorgen die dringender waren of in elk geval prioriteit kregen. Het besef dichtter bij het uiteindelijke doel te zijn, maakt dat ouderen zich richten op wat essentieel is en belang hechten aan de dingen die ondanks het verstrijken van de jaren overeind blijven.

Juist omdat dat zo is, kunnen ouderen een functie hebben in de samenleving. Als het waar is dat de mens voortleeft op het erfgoed van hen die hem zijn voorgedaan en dat zijn toekomst onherroepelijk wordt bepaald door de wijze waarop de waarden van zijn volk aan hem zijn overgedragen, dan kan de wijsheid en ervaring van de ouderen een licht zijn op zijn pad op weg naar een nog volkomener vorm van beschaving.

Het is zo belangrijk om weer oog te krijgen voor de manier waarop de verschillende generaties elkaar kunnen verrijken! In de Veertigdagagentijd, waarin wij

zo dringend worden opgeroepen tot beke-
ring en solidariteit, wordt dit jaar onze
aandacht gevraagd voor deze belangrijke
thematiek die iedereen aangaat. Wat zou
er gebeuren als het volk van God toegaf
aan de tegenwoordig schijnbaar heersen-
de mentaliteit die deze mensen, onze
broeders en zusters, bijna als nutteloos
beschouwt wanneer zij door de moeilijk-
heden van ouderdom of ziekte in hun
vermogens worden beperkt? Hoe anders
zou de maatschappij echter zijn wanneer
zij, om te beginnen binnen de familie,
probeert om zich altijd met een warm hart
voor deze mensen open te stellen.

4. Dierbare broeders en zusters, laten wij
in deze Veertigdagentijd, geholpen door
het Woord van God, bedenken hoe be-
langrijk het is dat iedere gemeenschap
haar ouderen liefdevol en met begrip be-
geleidt. Bovendien moeten wij ons aan-
wennen om vol vertrouwen na te denken
over het mysterie van de dood, zodat de
definitieve ontmoeting met God plaats-
vindt in een sfeer van innerlijke vrede, in

het besef dat Hij die *“mij [heeft] samenge-
vlochten in mijn moeders schoot”* (vgl. Ps
139,13b) en die ons heeft gemaakt als zijn
beeld en op Hem gelijkend (vgl. Gn 1,26),
ons zal ontvangen.

Maria, onze gids op de reis door de
Veertigdagentijd, leidt alle gelovigen, en
met name de ouderen, tot een diepere
kennis van de Christus die is gestorven en
verrezen en die de uiteindelijke zin van
ons bestaan is. Moge zij, de trouwe
dienstmaagd van haar goddelijke Zoon,
samen met de heilige Anna en Joachim,
voor ieder van ons bidden ‘nu en in het
uur van onze dood’.

Mijn zegen voor u allen!

Vanuit het Vaticaan, 8 september 2004.

Johannes Paulus II

Vertaling: drs. P.C. de Die